

Lausunto

28.04.2022

Asia: VN/20245/2021

Lausuntopyyntö koskien hallituksen esitystä eduskunnalle julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Espon kaupungin lausunto hankintalain muutosehdotuksista (VN/20245/2021)

Espon kaupunki antaa Työ- ja elinkeinoministeriölle seuraavan lausunnon hankintalain muuttamista koskevasta ehdotuksesta.

Yleistä

Espon kaupunki puoltaa yleisesti esitysluonnoksen tavoitteita, mutta suhtautuu kriittisesti esitettyihin muutoksiin eikä kannata kaikkia esitettyjä muutoksia. Luonnoksessa ehdotetut muutokset aiheuttavat hallinnollista taakkaa, soveltamishaasteita ja oikeudellista epävarmuutta.

Osa muutoksista voidaan edistää muilla keinoin kuin lainsäädännöllä, kuten neuvonnan ja ohjeistusten sekä osaamisen tuen lisäämisellä sekä jakamalla hyviä käytäntöjä ja esimerkkejä.

Hankintayksiköiden näkökulmasta olisi hyödyllisempää, että muutokset valmisteltaisiin suurempina kokonaisuuksina tai vähintään käytännön toimijoita laajasti kuullen.

Lain tavoitteet 2 §

Espoon kaupungin näkemyksen mukaan hankintojen ympäristöystävällisyyden edistämisen tavoite on jo huomioitu riittävällä tavalla voimassa olevan hankintalain 2 §:n 2 momentissa, sillä kestävyuden käsitetään yleisesti hankinnoissa kattavan niin sosiaalisen, ekologisen kuin taloudellisenkin kestävyuden.

Velvollisuus käyttää EU vakiolomakkeita 59 §

Espoon kaupunki tukee ajatusta, että lomakkeiden selkeyden ja johdonmukaisuuden kehittämiseen saadaan nopeasti reagoiva vastuutaho. Kaupunki jättää harkittavaksi vallan kolmijaon oppien mukaisesti lainsäädäntö- ja valvontavallan osalta oikean vastuuministeriön nimeämisen viitaten aiempiin muutoksiin (esim. kansallisten hankintojen ilmoittamiskanava), joiden yhteydessä tilannetta on katsottu toisin.

Hankintailmoitusten julkaiseminen 60 § ja 101 §

Luonnoksen 60 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi hankintailmoitusten julkaisemisesta siten kuin kielilaissa säädetään. Ehdotettu pykälä on perusteluineen oikeudellisesti tulkinnanvarainen ja aiheuttaa epäselvyyttä. Perustelujen mukaan ”hankintailmoitus ja tarjouspyyntö voidaan julkaista suomen- tai ruotsin kielen lisäksi myös muulla kielellä kuten englannin kielellä”. Espoon kaupunki huomauttaa, että hankintadirektiivin (2014/24/EU) 51 artiklan 3 kohdan mukaan EU-hankintailmoitukset voidaan laatia millä tahansa unionin virallisella kielellä. Espoon kaupunki katsoo myös, että hankintayksiköillä tulee olla mahdollisuus valita kieli siten, että se tavoittaa parhaalla mahdollisella tavalla potentiaaliset tarjoajat.

Nyt luonnoksessa kirjatusta saa sen kuvan, että ilmoittaminen kahdella kotimaisella kielellä olisi tietyissä tilanteissa aina pakollista. Espoon kaupunki katsoo näin ollen, että mikäli muutoksia halutaan tehdä, tulee pykälä ja perustelut selkeyttää.

Alihankkijoiden poissulkeminen 78 ja 80 §

Luonnoksessa ehdotetaan lisättäväksi 78 §:ään viittaus lain 82 §:ään koskien korjaavien toimenpiteiden soveltamista alihankkijoiden poissulkemisessa sekä alihankkijoiden lisääminen 80 §:n tahoihin, jotka on suljettava hankintamenettelystä pakollisten poissulkuperusteiden johdosta. Luonnoksessa ehdotetut muutokset eivät vastaa käytännön tarpeita.

Ehdotuksen tavoitteena on esitysluonnoksen mukaan selkeyttää voimassa olevan hankintalain ja erityisalojen hankintalain tulkinnanvaraisuutta alihankkijoiden poissulkemisen osalta. Esitysluonnoksessa ehdotetut muutokset eivät muuta nykyisen systematiikan ongelmia. Tämän vuoksi 78 § ja 80 §:ien välistä suhdetta tulisi selkeyttää.

Espoon kaupunki ei kannata hankintalain 78 §:ää ja erityisalojen hankintalain 82 §:ää koskevia ehdotuksia. Koska kyse ei missään vaiheessa ole alihankkijan poissulkemisesta, korjaaville toimenpiteille ei ole tarvetta. Kaupunki ei kannata myöskään hankintalain 80 §:ää ja erityisalojen hankintalain 84 §:ää koskevia ehdotuksia siltä osin, kun ehdotukset koskevat alihankkijoita. Maininnat alihankkijoista tulisi poistaa pykälätekstistä kokonaan, koska nämä aiheuttavat ristiriidan hankintalain 78 §:n ja vastaavasti erityisalojen hankintalain 82 §:n kanssa, joiden mukaan pakollisten poissulkemisperusteiden soveltaminen alihankkijoihin on hankintayksikön harkinnassa.

Alihankkijoiden rikosrekisteriotteiden tarkistaminen lisää huomattavasti hankintayksiköiden hallinnollista taakkaa, sillä alihankkijoita voi yksittäisessä

hankintakokonaisuudessa olla hyvin paljon. Ilman mahdollisuutta käyttää sähköisiä rikosrekisteriotteita muutosta ei tule tehdä.

Ehdotetut muutokset eivät perustu hankintadirektiiveihin. Espoon kaupunki ehdottaa, että ehdotetuista muutoksista luovutaan.

Ympäristörikosten lisääminen pakollisiksi poissulkemisperusteiksi 80 §

Luonnoksessa ehdotetaan pakollisten poissulkuperusteiden luetteloon lisättäväksi törkeä ympäristön turmeleminen sekä luonnonsuojelurikos.

Espoon kaupunki kannattaa ehdotusta, vaikka se saattaakin johtaa tilanteeseen, jossa ulkomaisten yritysten ja niiden vastuuhenkilöiden rikosrekisteriotteissa tai vastaavissa ei todennäköisesti ole saatavissa tietoja kyseisistä rikoksista.

Kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen valinta 93, 106, 122 §

Luonnoksessa ehdotetaan kokonaistaloudellisen edullisuuden käsitteen muuttamista. Espoon kaupungin käsityksen mukaan kyseinen muutos ei ole tarpeellinen eivätkä muutokset selkeytä nykysääntelyä.

Espoon kaupungin näkemyksen mukaan halvimman hinnan perusteella kilpailutettu hankinta sisältää lähtökohtaisesti aina hankinnan kohteelle ja tarjoajalle asetettuja vaatimuksia, joilla taataan palvelujen, tavaroiden tai urakoiden laatu sopimuskaudella.

Hankintaa koskeva päätös 123 §

Luonnoksen mukaan hankintayksikön on esitettävä hankintaa koskevassa päätöksessä, miten hankinnassa on huomioitu laatuun liittyvät vaatimukset.

Muutos ei ole tarpeellinen, sillä vastaava säännös sisältyy jo voimassa olevaan hankintalakiin. Lisäksi muutos lisäisi valitusperusteita ehdotuksen sisällön epämääräisyydestä johtuen. Luonnoksen pykälästä tai sen perusteluista ei käy tarkemmin ilmi, mitä laadun kuvauksen tulisi pitää sisällään. Lisäksi jää myös epäselväksi se, mikä on ehdotetun sääntelyn suhde hankintayksikön nykyiseen perusteluvollisuuteen (hankintalain 93 ja 115 erityisalojen hankintalain 91 ja 106 pykälät).

Kilpailu- ja kuluttajaviraston esitys markkinaoikeudelle 141 §

Luonnoksessa ehdotetaan 141 §:n muuttamista siten, että Kilpailu- ja kuluttajaviraston olisi mahdollista tehdä esitys markkinaoikeudelle 12 kuukauden kuluessa hankintasopimuksen tekemisestä.

Espoon kaupunki ei kannata ehdotusta. Espoon kaupunki toteaa, että vaikka määräajan pidentäminen voitaisiin katsoa moraalisesti hyväksyttäväksi, tulee määräajan pituutta tarkastella hankintayksikön ja tarjouskilpailuun osallisten oikeusturvan ja yleisen oikeusvarmuuden näkökulmasta. Nykyistä sääntelyä voidaan pitää riittävänä.

Heinonen Karri
Espoon kaupunki